

Postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r.

III SPP 14/05

Sąd Najwyższy nie jest właściwy do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania toczącego się przed sądem okręgowym, choćby obejmowała ona także uprzednie postępowanie przed sądem apelacyjnym.

Sędzia SN Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 lutego 2005 r. sprawy ze skargi Janusza P. na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Warszawie [...] i Sądu Okręgowego w Warszawie [...]

1. p r z e k a z a ł skargę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie w części dotyczącej przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym w Warszawie,
2. z a r z ą d z i ł zwrot skargi w pozostałym zakresie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2004 r., I S 33/04, Sąd Apelacyjny w Warszawie „przedstawił” Sądowi Najwyższemu do rozpoznania skargę Janusza P. na naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy Sądu Okręgowego w Warszawie [...]. Sąd Apelacyjny dostrzegł, że skarżący zarzuca nie tylko przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w Warszawie, ale także przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w zakresie uprzedniego rozpoznania apelacji powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji, w wyniku czego doszło do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro skarga dotyczy zarówno postępowania przed sądem okręgowym, jak i sądem apelacyjnym, to do jej rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rzeczywiście w treści uzasadnienia skargi można się doszukać fragmentu, z którego zdaje się wynikać, że skarga dotyczy także postępowania przed Sądem Apelacyjnym (skarżący wytyka, że pomiędzy złożeniem apelacji a terminem rozprawy apelacyjnej upłynęło 12 miesięcy). Ta faza postępowania została jednak zakończona wydaniem wyroku z dnia 30 stycznia 2001 r., sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania i od dnia 17 czerwca 2002 r. (data zwrotu akt) toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Nie może być żadnych wątpliwości, że skarga dotyczy przede wszystkim tej fazy postępowania. Zakładając, że skarżący objął skargą wszystkie fazy postępowania (przed sądem pierwszej instancji, przed sądem drugiej instancji i ponownie przed sądem pierwszej instancji), wymaga rozważenia problem, który sąd jest właściwy do jej rozpoznania.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843), sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie. Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy. Sprawa niewątpliwie „toczy się” przed Sądem Okręgowym w Warszawie, a więc właściwość Sądu Apelacyjnego w Warszawie do jej rozpoznania jest oczywista, w każdym razie w zakresie dotyczącym postępowania przed Sądem Okręgowym. Właściwość Sądu Najwyższego, byłaby co najwyżej uzasadniona w zakresie dotyczącym przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym, ale przed tym sądem postępowanie już się nie toczy. Z całą pewnością nie ma żadnych podstaw do uznania właściwości Sądu Najwyższego w części, w jakiej skarga dotyczy toczącego się aktualnie postępowania przed Sądem Okręgowym. Nie ma też żadnego przepisu, z którego wynikałaby zasada, że jeżeli skarga obejmuje postępowanie przed sądami różnych instancji, to do jej rozpoznania właściwy jest sąd przełożony nad sądem wyższej instancji (por. art. 17 pkt 1 *in principio* k.p.c.). Sąd Najwyższy jest więc właściwy wyłącznie do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania przed sądem apelacyjnym (ewentualnie Sądem Najwyższym) i nigdy nie jest właściwy do rozpoznania skargi dotyczącej postępowania przed sądem okręgowym, choćby obejmowała ona także uprzednie postępowanie przed sądem apelacyjnym. Przekazanie skargi Sądowi Najwyższemu w części dotyczącej postępowania przed Sądem Okręgowym jest więc niezasadne, a ponieważ nie jest ono wiążące (art. 200 § 2 k.p.c.), to należało w tym zakresie przekazać

skargę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie (art. 200 § 2 k.p.c. w związku z art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.).

W części dotyczącej postępowania przed Sądem Apelacyjnym, w której skarga została przekazana Sądowi Najwyższemu, co prowadzi do konieczności wydania rozstrzygnięcia, nie podlega ona merytorycznemu rozpoznaniu. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, której nadano moc zasady prawnej (dotychczas niepublikowana, przekazana do publikacji w OSNP 2005 nr 5) Sąd Najwyższy stwierdził, że do skargi na przewlekłość postępowania uregulowanej w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r., rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy w sprawie cywilnej, stosuje się przymus adwokacko-radcowski (art. 393² k.p.c.). Skarga byłaby więc w tej części niedopuszczalna jako złożona bez zachowania tego wymagania i podlegała odrzuceniu. Jednakże w dniu 5 lutego 2005 r. weszła w życie (w zasadniczej części) ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), w której uchylono art. 393² k.p.c. i wprowadzono nowe regulacje art. 87¹ i 130 § 5 k.p.c. Zgodnie z tymi przepisami, w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych; zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji; przepisu tego nie stosuje się, gdy stroną, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat lub radca prawny (art. 87¹ k.p.c.). Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ k.p.c. podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej. Te nowe przepisy mają bezpośrednie zastosowanie, także do spraw wszczętych przed ich wejściem w życie. Ponieważ skarga w części przekazanej Sądowi Najwyższemu, a dotyczącej postępowania przed Sądem Apelacyjnym, nie została złożona w sposób wymagany w art. 87¹ k.p.c., to należało zarządzić jej zwrot na podstawie art. 130 § 5 k.p.c. w związku z art. art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.

=====